

Kyudo - det japanska bågskytten

Olika grenar av Budo har spritt sig i länder utanför Japan, som ett välbehövligt komplement till västerländska idrottsgrenar. Budo lär oss att se det vackra i en rörelse och strävar efter en stilren form, medan västerländsk idrott - med några få undantag - betonar effektiviteten.

Budo kan tränas för sig, den kan kombineras med vanlig sport och olika grenar av Budo kan kombineras med varandra. Jag tror att Kyudo är utmärkt som komplettering, heist till någon hårdare aktiv idrotts- eller Budogren. Många av kyudomästarna jag kom i kontakt med i Japan var också högt rankade i kendo (svärdsfäktning).

"Bågens Väg" jämte "Svärdets Väg" är de äldsta av alla Budo. Dessa äro genomsyrade av Zen-filosofi. De övriga Budo-grenarna är mer eller mindre 'artificiella'. Det är ett faktum som är mindre känt.

Samurajens kyu-jutsu (båg-teknik) blev omvandlad till kyu-do (konst) av Zen-buddhistiska munkar, som övade bågskytte i meditationssyfte. Kyudo fick en renässans i 1800-talets slut då den blev tillgänglig för allmänheten.

Första gången västerlandet fick höra talas om Kyudo var genom E. Herrigels bok Zen i bågskytte. Min sensei har läst boken. Han ansåg att Herrigel borde ha haft psykiatrisk vård i stället för kyudo. (Det fick han dessvärre inte, han blev aktiv nazist istället!)

All mystifiering av Budo är bedrägeri, sådan tilltalar endast psykiskt labila människor. Det finns tyvärr alltför många Budo utövare även här i Sverige häller i sig grönt te litervis och blir knäsvaga så fort de hör ordet Japan. Till dem kan jag bara säga att det finns ingen patentlösning ens i Budo. Utan svett, ihopbitna tänder och intensiv träning når man bara ett resultat: man lurar sig själv. Men inte andra.

Kyudo är inte heller någon genväg till "frälsning". 2 Dan i kyudo är fortfarande noll-läge. Före 6 Dan räknas man knappast som kyudoka.

Upprepade gånger har jag blivit tillfrågad: "vilket är bäst, kyudo eller västerländsk bågskytte?" Det är en lika orimlig fråga som vilket är bäst, en personbil eller en lastbil? I fråga om kyudo beror det helt och hållet på individen! Beträffande kyudo är det viktigast att man trivs med just den konsten.

En annan fråga som jag ofta får: "finns det Dan i Kyudo?" Det finns, t.o.m. kyu, men inga färggranna bälten. Det behöves inte heller, alla vet ju vad du du ger till åtminstone i Japan.

Vad är då skillnaden mellan Kyudo och västerländskt bågskytte? Den mest väsentliga är att i Kyudo siktar man med 'kroppen' medan i bågskytte med ögonen. Ungefär samma skillnad som att skjuta från höften med ett gevär eller sikta med ögonen. Den förra är svårare, kräver betydligt mer träning - men ger större tillfredsställelse när man lyckas.

Slutligen vill jag berätta en kinesisk legend som en utmärkt illustration om kyudo som medel till utveckling men inte självändamål.

Det levde i borgen en jägare som var vida känd för sin skicklighet med pil och båge. Rykten nådde även kejsaren som ville se med egna ögon om ryktet talade sant eller ej. Han hittade jägaren, och bad honom visa sin konst. Jägaren satte en bindel för ögonen, la bågen och en pil bredvid sig på marken och väntade.

EN PIL? - frågade kejsaren, har Du ingen i resen?
- Det behövs bara en pil, Herre.
- Vad menar Du?
- Har jag flera pilar, tänker jag så här: missar jag nu, kan jag träffa senare. Med en enda pil koncentrerar jag mig bättre.

I samma ögonblick flög en lärka högt ovanför. Kejsaren lyfte blicken i samma ögonblick hörde han knäppet av strängen, och fågeln föll ner med hjärtat genomborrat av pilen.

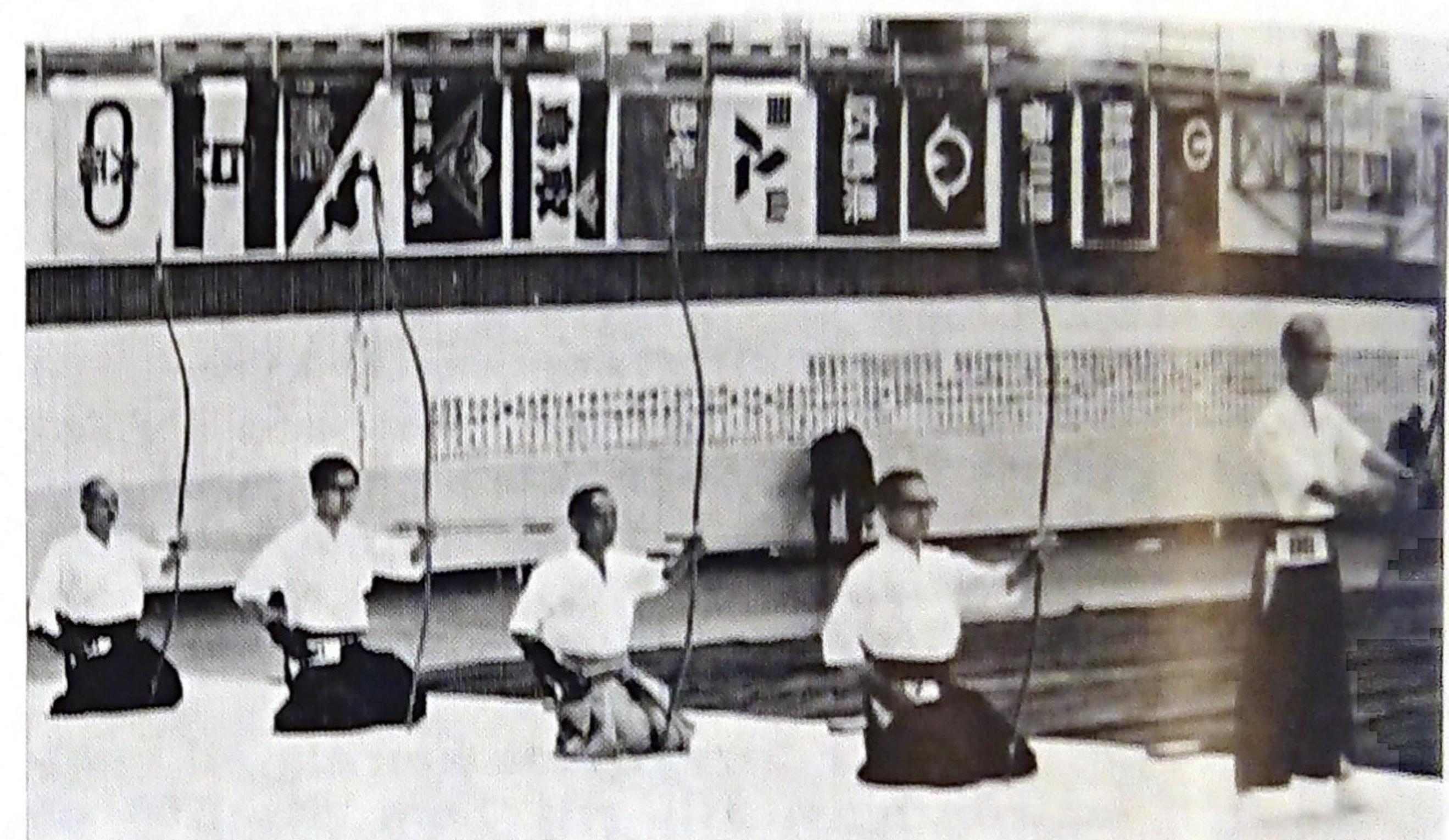
- Du är landets bästa skytt, - utbrast kejsaren, kom till mitt hov, du skall bli min jägmästare.

- Tack, Herre, men jag stannar här och över mig så jag blir bättre.

- Kan man bli bättre än så?

- Ja, Herre.

Aren gick, då en gång hörde kejsaren om en märklig man som betraktades av folket med vördnad. Han var en ensling. Kejsaren frågade var denne bodde och när han fick veta det, kom han ihåg den skicklige jägaren.

Han beslöt att uppsöka honom, väl framme visade sig att den märkliga mannen var samma jägare som han träffade för många år sedan.

- Är du lika bra skytt nu som förut, - frågade kejsaren.

- Bättre, Herre.

- Ta din båge och en pil och visa det!

- Det räcker med bågen, Herre.

I samma ögonblick flög en fågel högt ovanför. Mannen lyfte sin båge, knäppte med högerhanden - och fågeln föll ner död.

Kejsaren blev så förbluffad att han lämnade mannen utan ett ord.

Aren gick, kejsaren blev gammal, tyngd av åldern och bekymmer. En gång fick han höra rykten om en vis man som folk vandrade långa vägar för att träffa. Kejsaren blev nyfiken, så han uppsökte själv denne vise man. Han fann honom omgiven av folk. Mannen gav råd till de frågande, tröstade dem som behövde tröst, hela tiden med en lugn, behärskad och vänlig värdighet.

Kejsaren gick fram till honom, mannen tittade upp och bugade djupt.

Kejsaren - som bar enkla kläder - blev förvundad. Hur vet du att jag är kejsaren? Vi har träffats redan tidigare, Herre. Då först kände kejsaren igen den skicklige bågskytten.

- Är du lika bra fortfarande att hantera bågen? - frågade kejsaren.

Mannen blev häpen. Förslåt mig, Herre, men vad är 'båge' för någonting?

TEXT O. FOTO
G. ZSOLT